

Україна має досконалий малий герб, великий їй не потрібен – науковці

29.10.2020

Опубліковано: Україна має досконалий малий герб, великий їй не потрібен – науковці // Укрінформ. – 2020. – 29 жовтня [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3126346-ukraina-mae-doskonalij-malij-gerb-velikij-ij-ne-potriben-naukovci.html>

УКРІНФОРМ
Мультимедійна платформа інформування України

Україні, яка має досконалий малий Державний герб, не обов'язково запроваджувати великий, в протилежному разі цьому має передувати ретельна експертна робота.

Про це йшлося під час експертної дискусії в Укрінформі.

Як нагадав, відкриваючи дискусію, голова Українського інституту національної пам'яті **Антон Дробович**, стаття 20 Конституції України передбачає, що обов'язковими елементами великого Державного герба мають бути герб Війська Запорозького, власне воїн-козак, лицар з мушкетом, а по-друге, знак Княжої держави Володимира Великого, власне малий Державний герб.

Водночас заслужений художник України, доцент кафедри ВПІ НТУУ «КПІ ім. І. Сікорського» **Олексій Руденко** зазначив, що конкурсу мало би передувати напрацювання наукової концепції.

«Якщо великому гербу бути, то яка його концепція – що ще має бути на ньому зображено, крім символіки Війська Запорозького? Насправді в статті немає опису герба, є тільки згадування, що символом України ще є знак Княжої держави Володимира Великого тризуб», – сказав Руденко.

Він зауважив, що історично великий герб з'являється в держави, якщо вона є сукупністю декількох держав, що об'єдналися в єдине ціле. «Так, Латвія має великий герб, тому що історично об'єднує три території, які були незалежними. У випадку з Україною, яка проголошена унітарною державою, нам буде дуже складно», – зазначив художник.

Втім в разі запровадження великого герба він пропонує взяти за взірець польську версію. «І тоді у нас тризуб був би знак Княжої держави Володимира Великого як малий герб. І великий герб – де цей же знак вміщений на геральдичному щиті», – сказав Руденко.

Доктор історичних наук, заступник директора НДІУ МОН України **Павло Гай-Нижник** також зауважив, що великі герби існують не у всіх державах, зокрема, США, Британія взагалі не мають державного герба, і світова практика говорить, що він не обов'язковий.

Науковець застеріг, що при створенні великого герба на нас можуть очікувати «підводні камені».

«Якщо робити великий Державний герб, то питання навіть не про його вигляд, а які елементи він має в собі містити, які були б сталими, які були б вічною традицією. Зокрема, чи треба, щоб на гербі були враховані всі адміністративні чи історично етнічні регіони, які не належать українській державі зараз, або області, які, судячи з усього, будуть перекроєні», – зазначив Гай-Нижник, зауваживши, що «деякі елементи можуть бути не об'єднувальними, а роз'єднувальними».

Втім, розмірковуючи про те, яким би міг бути великий Державний герб, він зазначив, що в Україні вже створювалися проекти великих гербів. Зокрема, комісія УНР в 1919 році чітко визначила, що саме на гербі має бути. Також є досконалий малюк козака, зроблений Нарбутом. «Можна взяти навіть ці класичні елементи, які пройшли випробування історією і мистецтвом, і скомпонувати їх, щоб за сучасних умов уникнути боротьби певних художніх компонентів, боротьби художників із тими, хто стоїть за художниками. Тому для цього проекту потрібен довший час і глибше ставлення. Це має бути досконало і назавжди. Праця над великим Державним гербом в тому контексті, який розробляється зараз, є передчасною», – сказав Гай-Нижник.

Він припустив також, що статтю 20 Конституції треба змінити або залишити її до часу, коли можна буде змінити або вдосконалити.

Як зазначив військовий історик, голова ГО «Центр мілітарної історії» **Василь Павлов**, при прийнятті

будь-якого рішення – так чи ні великому гербу – мають бути враховані сучасні тенденції геральдики, «як це робиться в усьому світі зараз», мають бути обов'язково враховані традиції української геральдики – фігури, їх розташування на щиті, форми щитів тощо. І все це має бути органічно поєднано з урахуванням думки громадськості, експертної спільноти.

Павлов також торкнувся сфери використання великого Державного герба.

«Окремим елементом обговорення має бути доручення державних інституцій, які будуть цей герб використовувати. Для того, щоб привчати наших громадян до поваги до Конституції і закону, держава має сама демонструвати повагу до державних символів, їх правильно використовувати, не допускати наруги над ними», – наголосив він.

Водночас, за словами історика, треба враховувати використання одних і тих самих символів професійною спільнотою, загальною спільнотою, експертною спільнотою, спільнотою соцмереж тощо.

«Це абсолютно три різних площини. І абсолютно чітко зрозуміло, що великим Державним гербом будуть користуватися де завгодно і як завгодно. Це відразу треба передбачити. Тому в разі прийняття великого герба в законі має бути чітка процедура – де використовується, ким використовується, коли використовується і коли він не може використовуватися», – сказав Павлов.

При цьому він додав: «Ми знаємо, що постійно, коли йшла трансляція з Адміністрації або з Офісу президента, дуже часто глава держави виступає на тлі великого герба – якого де-юре не існує. Є дуже багато фотографій багатьох президентів України, які стоять на тлі цього художнього панно. І у нас одразу виникають запитання».

Своєю чергою історик, публіцист, редактор програм «UA: Суспільне мовлення», співзасновник проєкту «Історична правда» **Олександр Зінченко** висловив переконання, що «тризуб – це абсолютно досконала лаконічність графіки».

«Він ідеальний. Як можна його покращити, я не розумію. Український герб у тому вигляді, в якому існує зараз, входить в трійку найбільш сучасних гербів світу. Україна, Швейцарія і Японія – ось три герби з найбільш досконалою лаконічністю графіки», – підкреслив Зінченко.

Він зазначив, що з точки зору того, навіщо державі потрібна зовнішня атрибутика, в який спосіб відрізнятись, демонструвати свою окремішність, свою національну історичну традицію, тризуб «на тисячу відсотків відповідає цій вимозі». «Він сполучає досконалість графіки, сучасність дизайну і тисячолітню історію. Тому незрозуміло, навіщо взагалі потрібен великий герб», – зауважив історик.

Зінченко, як і попередні експерти, зазначив, що у світі існує лише кілька унітарних держав, які мають великий герб, і це – пережиток феодального минулого.